

VTS-TEST

şəbəkə məsələsinin istismarı qaydaları

Versiya 1.0.10

ADPU-2010

Mündəricat

Giriş	3
Ümumi qaydalar	4
VTS Test standartı	5
Tələbələrin test imtahanlarında iştirak qaydaları	6
Rəhbərlik	7
Şəbəkə Qrupu (ŞQ)	8
Test Qrupu (TQ)	10
Nəzarət Qrupu (NQ)	11
Appelyasiya Qrupu (AQ)	13
İşçi Qrupu (İQ)	14
Əlavələr	16
1. VTS Test standartlarına uyğun MsWord redaktorunda yığılmış mətnlər	
2. İmtahana buraxılmış tələbələrin siyahısı	

Giriş

Bu əsasnamə ADPU-VTS şəbəkəsindəki , **VTS-TEST 1.3.x** sisteminin¹ *zəruri və səmərəli istismar* qaydalarıdır. Bu sistemin istismarı ilə aşağıdakı qruplar məşğul olacaqlar:

- Şəbəkə Qrupu (ŞQ)
- Test Qrupu (TQ),
- Nəzarət Qrupu (NQ),
- Appelyasiya Qrupu (AQ),
- İşçi Qrupu (İQ),
- Rəhbərlik.

Nəzərə alınmalıdır:

1. **Şəbəkə Qrupu** (ŞQ) üçün nəzərdə tutulmuş qaydalar ümumilikdə ADPU-VTS şəbəkəsinin istismarına aid olmaqla yanaşı, bu şəbəkəyə qoşulacaq digər sistemlərin² istismar qaydalarına da aiddir.
2. ADPU-VTS şəbəkəsinə qoşulacaq digər sistemlərin *istismar qaydaları*, Şəbəkə Qrupunun (ŞQ) qaydaları istisna olmaqla, ayrıca sənəd kimi təşkil olunacaq.

Sənədin yayımlanması:

- Əsasnamə ayrıca broşür şəkilində (A4 formatında) çap olunub, istismar qruplarına təqdim olunmalıdır.
- “*Tələbələrin test imtahanlarında iştirak qaydaları*” bölməsi tələbə qruplarının sayı qədər çap olunub, dekanlıqlara təqdim olunmalıdır.

¹ Gələcəkdə **Sistem** adlanacaq.

² VTS-TEST sistemindən fərqli sistemlər nəzərdə tutulur.

Ümumi qaydalar

Sistemin istismarında iştirak edən bütün qruplar üçün ümumi qaydalar aşağıdakı vəzifələri müəyyən edir:

- 1) İştirakçılara həvalə olunmuş texniki/proqram təminatının qorunması.
- 2) İstismar qaydalarını pozan, şəbəkə üçün təhlükə yaradan qrupların/şəxslərin şəbəkədən istifadə icazələri Root Admin tərəfindən dərhal dayandırılır və Rəhbərlik qarşısında bununla bağlı məsələ qaldırılır. Yalnız Rəhbərliyin icazəsilə şəbəkə istismarından uzaqlaşdırılmış qrupların/şəxslərin şəbəkədəki statusları bu və ya digər formada bərpa oluna bilər.
- 3) ADPU-VTS şəbəkəsinin, o cümlədən, şəbəkə serverlərinin qoşulması/ayrılması *Root Admini*, *TQ rəhbəri* və ya *server otağın admin-nəzarətçisi* tərəfindən həyata keçirilir.
- 4) Test mətnlərinin kağız və ya elektron variantlarının mühafizəsi tələblərinə əməl olunmalıdır.
- 5) Şəbəkəyə qoşulmuş bütün kompyuterlərin proqram təminatı Root Admin tərəfindən müəyyən olunur və yalnız onun tərəfindən dəyişdirilə bilər.
- 6) Qrup rəhbərləri qrupdaxili zəruri trening və seminarların keçirilməsinə, qruplarına həvalə olunmuş kompyuter/kompyuter avadanlığının istismarına, qrup üzvlərinin bu sənədlə tənzimlənən fəaliyyətinə nəzarətdə məsuldurlar.
- 7) Qruplar şəbəkədaxili informasiyadan istifadə etmək üçün iş qrafikini Root Adminlə razılışdırmalıdır.
- 8) Şəbəkə olan auditoriyaya və orda yerləşən bütün texniki/proqram vasitələrinə, bu auditoriyanın admin-nəzarətçisi birbaşa məsuldur.
- 9) Bir şəxs bir neçə istismar qrupunun üzvü ola bilər.
- 10) İmtahanlar, İQ tərəfindən sifariş olunur və NQ-nin nəzarəti altında aparılır, otaqlar üzrə nəzarətçilər NQ rəhbəri tərəfindən təyin edilir. Root Admindən başqa, kənar şəxslərin NQ rəhbərinin icazəsi olmadan imtahan otağına daxil olması qadağandır.
- 11) TQ rəhbərinin imzası olmayan hesabatların, tələbələrin şəxsi işlərinin kağız variantları etibarsız sayılır.
- 12) Qrup üzvləri qayda pozuntularına görə birbaşa Rəhbərlik qarşısında məsuliyyət daşıyırlar.

VTS-TEST standartı

Sistemin istismarı aşağıdakı mərhələlərdən ibarətdir:

- 1) Testlərin elektron variantının fənn müəllimləri tərəfindən hazırlanması.
- 2) *İşçi Qrup* tərəfindən testlərin standart tələblərə uyğunluğunun yoxlanılması.
- 3) *Test Qrupunun ekspertləri* tərəfindən Test Bankının tələblər əsasında formatlaşdırılması.

Testlərin hazırlanmasına məsul olanlar üçün aşağıdakı qaydalar müəyyənləşdirilir:

1. Fənn müəllim(lər)i və İşçi Qrupu:

- a. Cavablar latın əlifbasının böyük hərflərilə **A) B) C) D) E)** formasında ardıcıl nömrələnməlidir.
- b. Cavabla hərfi nömrə arasında probel olmalıdır.
- c. Düzgün cavab həmişə **A)** bəndində olmalıdır.
- d. Test mətnləri UNICODE –də yığılmalıdır.
- e. Test formatına uyğun olmayan testlər qəbul edilmir.

2. Test Qrupu:

- a. Paraqraf/abzas rejimi mütləq qoşulmalıdır.
- b. Şəkillərdə qrafik obyektlər, cədvəllər və yazılar MsWord-ün ayırdığı rəsm qutusunun içərsində yerləşdirilməlidir.
- c. Test mətnləri *AzMuM* , *TsVTS-Client* və *TsVTS-Server* sistemləri vasitəsilə formatlaşdırılmalı, testləşdirilməli, test variantlarına vizual nəzarət həyata keçirilməlidir.
- d. Test formatına uyğun olmayan testlər geri – İşçi Qrupuna qaytarılır.
- e. Sistemin rejimləri vasitəsilə avtomatik düzəldilməsi mümkün olan, test mətnlərindəki səhvlərin aradan qaldırılması Test Qrupuna həvalə olunur.

VTS-TEST standartlarına uyğun test nümunələrilə bağlı “*Əlavələr: 1. VTS Test standartlarına uyğun MsWord redaktorunda yığılmış mətnlər*” bölməsinə müraciət edə bilərlər.

Tələbələrin VTS-TEST sistemi vasitəsilə keçirilən imtahanlarda iştirak qaydaları

- 1) İmtahan prosesinin gedişatı Rəhbərlik tərəfindən xüsusi *veb kameralarla* izlənilir və prosesin video yazılışı aparılır. Müşahidə prosesində və ya imtahandan sonra video yazıya baxış zamanı hər hansı tələbənin imtahan qaydalarını pozması halı müəyyən edilərsə, onun imtahan nəticələri Rəhbərlik tərəfindən ləğv edilə bilər.
- 2) Tələbələr imtahana gələrkən özləri ilə tələbə bileti, şəxsiyyət vəsiqəsi və fərdi şifrəsini (kodunu) gətirməlidirlər. Tələbələr imtahan otağına tələbə bileti və fərdi şifrəsi əsasında, şəxsiyyəti müəyyənləşdirilərək buraxılır. Tələbə bileti və ya şifrəsi olmayan tələbə imtahana buraxılmır. Xüsusi hallarda belə tələbələr dekanlığın təsdiqi-təqdimatı ilə imtahana buraxıla bilərlər.
- 3) Tələbə VTS-TEST-də avtorizasiya olunduqdan sonra, monitora onun **fotosu**, adı/soyadı/atasının adı, ixtisası, kursu görünməlidir. Monitoradakı informasiya təqdim olunan sənədlərə uyğun olmadıqda, NQ rəhbəri bu haqda dərhal yazılı şəkildə VTS-TEST rəhbərinə xəbər verir və tələbəni imtahan otağından xaric edir.
- 4) Tələbənin imtahan otağına özü ilə hər hansı bir informasiya vasitəsi (kitab, dəftər, audio/video, mobil əlaqə vasitələri və s.) gətirməsi qəti qadağandır. Əgər hər hansı tələbənin imtahan prosesində əlavə informasiya vasitələrindən istifadə halı müəyyənləşərsə, tələbə auditoriyadan dərhal çıxardılır və onun imtahan nəticələri ləğv edilir.
- 5) Tələbə mobil telefonu söndürərək imtahanda iştirak edə bilər. Əgər tələbədə söndürülməmiş mobil telefon və ya digər əlaqə vasitəsi aşkarlanarsa, imtahının nəticəsi ləğv olunur və tələbə bu imtahandan **SIFIR** bal alır.
- 6) Tələbələr imtahan otaqlarına daxil olana qədər İQ-un fakültə nümayəndələrinə (tyutorlara) tabedirlər. Tyutorlar imtahana qədər tələbələri qabaqcadan müəyyən olunmuş yerdə toplayır, imtahanla bağlı məlumatlandırır, NQ rəhbərinin göstərişilə konkret zaman intervalında, müəyyən olunmuş imtahan otağına daxil olacaq tələbələrin kontingentlərin müəyyən/müşayət edir.
- 7) İmtahan otağına daxil olan tələbə Nəzarət Qrupunun nümayəndəsi tərəfindən qeydiyyatdan keçirilir, müəyyənləşdirilmiş kompyuterin arxasında əyləşir və imtahanın sonuna qədər həmin kompyuterin arxasında oturur.
- 8) Tələbənin imtahan zamanı özbaşına yerdəyişməsinə qəti icazə verilmir. Əgər bu hal baş verərsə, tələbə imtahandan dərhal uzaqlaşdırılır. Zərurət olarsa, tələbənin yerini yalnız admin-nəzarətçi dəyişdirə bilər.
- 9) Tələbə imtahana qədər elektron test proqramının interfeysindən istifadə qaydası ilə tanış olmalıdır. Bu məqsədlə tələbələr üçün NQ və TQ tərəfindən xüsusi treninqlər təşkil olunur.
- 10) İmtahan prosesində digər tələbələrlə söhbət etmək, məsləhətləşmək, onların monitorlarına baxmaq qadağandır. İlk halda tələbəyə xəbərdarlıq edilir və təkrar belə hala yol verən tələbə imtahandan çıxarılır.
- 11) İmtahan prosesində meydana çıxan hər hansı problemlə əlaqədar NQ nəzarətçisinə müraciət edilməlidir.
- 12) Tələbənin kompyuteri söndürməyə, şəbəkədən ayırmağa ixtiyarı yoxdur. Kompyuterin texniki/proqram təminatının korlanmasına tələbə səbəb olmuşsa, imtahanın nəticələri ləğv edilir, tələbə auditoriyadan çıxardılır və dəymiş ziyan tələbə tərəfindən ödənilir.
- 13) Başqa tələbənin şifrəsi ilə test imtahanı verməyə cəhd edilərsə, bu tələbənin imtahanın nəticələri ləğv edilir və günahkarlar universitetin tələbələri sırasından xaric olunurlar.
- 14) Tələbənin cavablandığı təsadüfi qaydada seçilmiş test variantının suallarında problemlər varsa, o zaman **İmtahan Problemləri** formasına (hər imtahan otağında bu formalar var) aşağıdakı qeydləri edə bilərsiniz:
 - a. Test düzgün formatlaşdırılmayıb, oxunması qeyri-mümkündür (TQ qeyd sahəsi)

- b. Test düzgün tərtib olunmayıb (İQ qeyd sahəsi)
- c. Kompüter qurğuları testi cavablandırmağa imkan vermir, şəbəkə aktivliyin itirib, kompüter donub və d. texniki problemlər (ŞQ qeyd sahəsi)
- d. Nəzarətçilərdən narazılıq (Rəhbərlik qeyd sahəsi)

Bu zaman aşağıdakı sahələr

- Tarix
- Tələbənin Soyadı, Adı, Atasının adı
- Tələbənin kodu
- İxtisas kodu
- Kurs kodu
- Fənn kodu
- Problemin məzmunu

MÜTLƏQ doldurulmalıdır. Bu sahələrlə bağlı bütün informasiya tələbənin monitordakı imtahan səhifəsində var. **İmtahan Problemləri** formasında qeyd olunmamış tələbələrin şikayətləri Appelyasiya Qrupunun (AP) və VTS-TEST sisteminin rəhbərləri tərəfindən baxılmayacaq.

- 15) Auditoriyadan xaric edilmiş və ya imtahanın nəticələrindən narazı olan, **İmtahan Problemləri** formasında qeyd olunmuş tələbələrin 2 gün müddətində AQ və VTS-TEST rəhbərlərinə müraciət etmək hüququ var.

Rəhbərlik

- 1) **ADPU-nun Rektoru** VTS-TEST şəbəkəsinin və bu şəbəkədəki bütün sistemlərin istismarına ümumi rəhbərliyi həyata keçirir və ya bu səlahiyyəti digər əməkdaş(lar)a həvalə edə bilər.
- 2) Sistemin istismarı ilə bağlı bu sənəddə dəyişikliklər – yeni versiyanın hazırlanması, əmrləşdirilməsi Rəhbərliyin səlahiyyətinə aiddir və bu haqda müvafiq əmr verilir.
- 3) VTS-TEST sisteminin istismar qruplarının fəaliyyətinə bu sənədin tələbləri əsasında nəzarəti təmin edir.
- 4) VTS-TEST şəbəkəsinin istismarı zamanı ortaya çıxmış problemləri (kadr, maliyyə, texniki təminat və s.) həll edir.
- 5) VTS-TEST sisteminin istismarı qaydaları (məvcud və gələcək versiyaları), istismar qruplarına cəlb olunmuş şəxslərin siyahıları **ADPU Rektorunun** əmri ilə təsdiq olunur.

Şəbəkə Qrupu (ŞQ)

Şəbəkə Qrupuna daxildir:

- 1) Root Admin (Qrup Rəhbəri)
- 2) Admin-nəzarətçilər

Root Adminin vəzifə və səlahiyyətləri:

- 1) ADPU-VTS şəbəkəsinə qoşulmuş kompyuter avadanlıqlarının istismar parametrlərini və müəyyən etdiyi kliyent/server proqram təminatının yazılmasını/dəyişdirilməsini/ləğvini və istismar qaydalarını müəyyən edir.
- 2) Şəbəkənin *hack* və *virus* təhlükələrindən qorunması istiqamətində, **File Serverdə** zəruri məlumat və proqram təminatını yerləşdirir/dəyişdirir və s.
- 3) ADPU-VTS şəbəkəsində istismar olunan bütün məlumat banklarını **Backup Serverin** texniki/proqram təminatı vasitəsilə arxivləşdirir.
- 4) **Web Serverə** informasiya axınını təmin etmək üçün **FTP Serverdə**, istismar qruplarına/istifadəçilərə onların statusları əsasında istifadə etmək imkanları yaradır.
- 5) Video nəzarəti təmin edən **Video Serverin** texniki/proqram təminatını müəyyən edir/sazlayır/nəzarətdə saxlayır.
- 6) Rəhbərliyin göstərişi əsasında istismar qrupları/istifadəçilər arasında **video konfrensiyanı** təmin edir.
- 7) Rəhbərliyin göstərişi əsasında, şəbəkə istifadəçilərinin statusu əsasında funksional rejimləri qoşur və ya ayırır. İstifadəçilərə verilməyən rejimlərin istismarını təmin edir.
- 8) ADPU-VTS şəbəkəsinin bütün Admin-nəzarətçilərinə rəhbərlik edir, istismar üçün zəruri olan mövzular üzər tədris keçirir.
- 9) ADPU-VTS şəbəkəsinə qoşulmuş auditoriyaların digər istifadəçi/istifadəçi qruplarının istifadəsinə verilməsi, imtahanların, mühazirə/seminarların, tədris təqvimləri və d. işlərin təqvim cədvəlləri Root Adminlə razılıq edilir.
- 10) ADPU-VTS şəbəkəsinin əhatə etdiyi bütün auditoriya/otaqlara maneəsiz daxil olmaq hüququna malikdir. Bu səbədən şəbəkə kompyuterləri yerləşən bütün otaqların açarlarının bir surəti Root Adminə verilməlidir.
- 11) ADPU-VTS şəbəkəsinin arxitekturasının dəyişdirilməsi yalnız Root Adminin səlahiyyətinə aiddir.

Admin-nəzarətçilərin vəzifə və səlahiyyətləri:

- 1) Bir başa Root Adminə tabe olub, onun əsasnaməyə uyğun göstərişləri əsasında fəaliyyət göstərirlər.
- 2) Root Admini tərəfindən müəyyən olunmuş vaxtlarda onlara həvalə olunmuş kompyuterlərdə aşağıdakı profilaktik işləri aparmalıdırlar:
 - a. LCD monitorların xüsusi vasitə ilə təmizlənməsi;
 - b. Sistem blokun və klaviaturanın təmizlənməsi;
 - c. ScanDisk və TuneUp vasitəsilə Əməliyyat sisteminin bərpası;
 - d. Kompyuterin antivirus proqramının sonuncu versiyasının 132-1-21 kompyuterdəki versiya ilə üst-üstə düşməsinə yoxlamaq;
 - e. Təqvim qaydada onlara həvalə olunmuş kompyuterlərin antivirusla yoxlanmasını təşkil etmək;
 - f. Şəbəkə sistemlərinin, o cümlədən, VTS-TEST şəbəkə sisteminin yoxlama mahiyyətli yüklənməsinə nəzarət etmək (hər gün);

- g. Elektrik şəbəkəsinin avtomatdan ayrılıb/birləşdirilməsi;
 - h. Kompüterlərin, şəbəkənin texniki-proqram təminatındakı səhvlər haqda dərhal Root Admini xəbərdar etmək;
 - i. Kompüterlərin fiziki və IP identifikasiyasını daim nəzarətdə saxlamaq, korlanmış identifikasiyaları bərpa etmək;
 - j. Otaqdakı video kameralarının normal işini təmin etmək və şəbəkəyə qoşulub/qoşulmadığını müəyyənləşdirmək;
- 3) Digər istifadəçilərin/istifadəçi qrupların auditoriya şəbəkəsinə giriş/çıxış admin-nəzarətçi tərəfindən nəzarətdə saxlayır. İstifadəçiyə/istifadəçi qrupuna təhkim olunmuş kompüter və şəbəkə avadanlığını fiksasiya edir. Əgər kompüter və şəbəkə avadanlığı fiziki təsir nəticəsində sıradan çıxarsa və bu zaman səbəbkar müəyyən olunmasa, bütün məsuliyyəti admin-nəzarətçi daşıyır.
- 4) Şəbəkənin istismar qaydalarını pozan şəxsləri auditoriyadan kənarlaşdırır və bununla bağlı Root Admin qarşısında vəsatət qaldırır.
- 5) Auditoriyaya daxil olmaq icazəsi olmayan şəxs(lər)in daxil olmasına imkan vermir.
- 6) Video-konfransiya sistemi vasitəsilə Rəhbərlik, Root Admin və digər istismar qrup rəhbərlərlə ikitərəfli əlaqəni təmin edir.
- 7) Admin tərəfindən təşkil olunan ADPU-VTS şəbəkəsinin istismarı ilə bağlı treninq və seminarlarda mütləq iştirak edir.
- 8) **Şəbəkə serverləri yerləşmiş otağın admin-nəzarətçisi** ADPU-VTS şəbəkə kompüterlərində fiziki və proqram nasazlıqların aradan qaldırılmasına cavabdehdir. Əgər bu problemləri həll edə bilməzsə, bu haqda Root Admini xəbərdar etməlidir. Bu vəzifəni icra edən admin-nəzarətçi auditoriyalardakı kompüter/kompüter avadanlıqlarını maneəsiz təftiş etmək hüququna malikdir.

Test Qrupu (TQ)

Ümumi qaydalar

- 1) Test qrupu birbaşa Rəhbərliyə tabedir.
- 2) Qrup üzvləri onlara həvalə olunmuş test fayllarına görə məsuliyyət daşıyırlar.
- 3) Test qrupuna məxsus kompyuterlərə giriş təhkim edilmiş şəxslər tərəfindən şifrələnir və bu şifrələr həmin şəxsə, TQ rəhbərinə və Root Adminə verilir.
- 4) TQ-na həvalə olunmuş kompyuterlərdəki proqram təminatını yalnız Root Admin müəyyən edir.

Test Qrupunun tərkibinə (TQ) daxildir:

- 1) Test Qrupunun rəhbəri,
- 2) Test Qrupunun ekspertləri.

TQ rəhbərinin vəzifə və səlahiyyətləri:

- 1) *VTS-TEST sisteminin adminliyi* Rəhbərliyin müəyyən etdiyi çərçivədə TQ rəhbəri tərəfindən həyata keçirilir.
- 2) TQ-yə həvalə olunmuş kompyuterlərə *admin-nəzarətçi* vəzifəsini icra edir.
- 3) Test qrupunun ekspertləri üzərində *rəhbərlik və nəzarəti* təmin edir.
- 4) İQ-dan təqdim olunmuş testlərin müəyyən olunmuş tələblər əsasında yoxlanılması, qəbulu və ya geri qaytarılması TQ rəhbərinin səlahiyyətindədir.
- 5) ADPU-VTS şəbəkəsindən istismar olunan VTS-TEST sistemindəki imtahanların açılıb/bağlanması TQ rəhbərinin vəzifəsidir.
- 6) TQ rəhbəri VTS-TEST sisteminin məlumat banklarını:
 - a. “FK”, “KS”, “FN”, “TB” cədvəllərinin korreksi və “Hesabat N1”, “Hesabat N2”, “Hesabat N3” hesabatlarının hazırlanması, çapı və dekanatlıqlara göndəriləcək hesabatların imzalanması,
 - b. İQ və AQ rəhbərlərinin təqdimatları əsasında “KB_XXXXYYYYZZ”, “IT_XXXXYYYYZZ” cədvəllərinin hazırlanması,
 - c. Konkret imtahan üzrə test variantlarının uyğun kateqoriyalar üzrə yerləşdirilməsi,
 - d. AQ rəhbərinin təqdimatı ilə Err_X kateqoriyaları üzrə dəyişikliklərin edilməsi,
 - e. “TN” cədvəlinin idarəsi **vəzifələrini icra edir**.
- 7) “Qara siyahıya” düşmüş tələbələr haqqında “Hesabat N2”-də xüsusi qeydiyyat aparır;
- 8) Test Qrupunda seminar və treninqləri həyata keçirir;
- 9) Test Qrupu otağından Rəhbərlik və digər istismar qrupları ilə video konfransiyanı təmin edir.
- 10) Appelyasiya Qrupunun (AQ) rəhbərinin müraciəti ilə Appelyasiya prosesində iştirak edir.

TQ ekspertlərinin vəzifə və səlahiyyətləri:

- 1) VTS-TEST sisteminin AzMum, TsVTS-Client, TsVTS-Server alt-sistemlərini, həmçinin MsWordXX mətni prosessorunu peşəkar səviyyədə bilməlidirlər.
- 2) Proqram təminatındakı problemlər üzrə iradları, istismarın optimallaşdırılması üzrə səmərələşdirici təklifləri Root Adminə və NQ rəhbərinə bildirmək səlahiyyətinə malikdirlər.
- 3) TQ rəhbəri tərəfindən qəbul edilmiş testlərin VTS-TEST formatında yoxlanılması, korreksi, şifrələnməsi və proqram vasitəsi ilə emalını təmin edirlər.
- 4) VTS-TEST serverində özlərinə məxsus fakültələr üzrə bütün hazır test variantlarının “Test variant” rejimində vizual yoxlanılmasını təmin edirlər.

- 5) Root Admin və TQ rəhbəri tərəfindən təşkil olunmuş treninqlərdə iştirak edirlər.
- 6) AQ rəhbərinin müraciəti ilə Appelyasiya prosesində iştirak edirlər.

Nəzarət Qrupu (NQ)

NQ qrupuna daxildir:

- 1) NQ rəhbəri
- 2) NQ nəzarətçiləri

NQ rəhbərinin vəzifə və səlahiyyətləri:

- 1) Hər imtahan üçün ayrılmış resursların (auditoriya, kompyuter/kompyuter avadanlığı, tələbə kontingenti, imtahan nəzarətçiləri) şəbəkədə optimal istifadəsini təmin edir. Şəbəkədən optimal istifadə deyiləndə aşağıdakılar nəzərdə tutulur:
 - a. Auditoriyalarda olan kompyuter/kompyuter avadanlığının maksimal yüklənməsi.
 - b. *Köçürmənin* qarşısını almaq üçün yanaşı kompyuterlərə fərqli kursların və ixtisasların tələbələrinin yerləşdirilməsi və İQ tərəfindən verilmiş tələbə siyahılarında uyğun qeydlərin aparılması.
 - c. Tələbə biletindəki informasiya ilə VTS-TEST sisteminin avtorizasiya informasiyasının üst-üstə düşməsi və "*İmtahana buraxılmış tələbələrin siyahısı*"nda xüsusi qeydiyyat aparmaq (Bax: Əlavə 2).
 - d. İdentifikasiya problemi olan tələbələrin, dekanlıq tərəfindən onların şəxsiyyətini təsdiqləyən arayış əsasında imtahanda iştirakını təmin etmək.
- 2) İQ, TQ ilə birgə imtahanların keçirilmə təqvim cədvəllərinin hazırlanmasında *koordinator statusunda* iştirak edir.
- 3) İmtahan nəzarətçilərinin fəaliyyətini nəzarətdə saxlayır.
- 4) İmtahan müddətində NQ-yə həvalə olunmuş texniki/program vasitələrinin qorunmasını təmin edir.
- 5) Qrup üzvləri arasında treninq və seminarları təşkil edir.
- 6) Test imtahanlarında iştirak qaydaları ilə bağlı tələbələrə treninqlər təşkil edir.
- 7) AQ rəhbərinin müraciəti ilə appelyasiya prosesində iştirak edir.
- 8) NQ rəhbəri imtahan otağına Rəhbərliyin isazəsi olmadan (Root Admin istisnadır) kənar şəxslərin daxil olmasına icazə vermir.
- 9) Adları İQ tərəfindən göndərilmiş siyahıda olmayan tələbələrə imtahana buraxmır.
- 10) NQ rəhbəri imtahanın gedişi zamanı ortaya çıxan problemlər haqqında birbaşa Rəhbərliyə operativ məlumat vermək səlahiyyətinə malikdir.
- 11) İmtahan günün sonunda və ya VTS-TEST sisteminin Rəhbərinin müəyyən etdiyi qaydada **İmtahan problemləri** forması əsasında hazırlanmış sənədlər imzalanıb, VTS-TEST rəhbərinə çatdırılmalıdır.

NQ-nun nəzarətçisinin vəzifə və səlahiyyətləri:

- 1) İmtahanın "NQ qaydaları" və "Tələbələrin test imtahanlarında iştirakı qaydaları"-na uyğun aparılmasına nəzarət edir.
- 2) Tələbələrə imtahan otağına tələbə bileti və fərdi şifrə əsasında şəxsiyyəti müəyyən edilərək buraxır. Tələbə bileti, avtorizasiya şifrəsi olmayan tələbəni imtahana buraxmır.
- 3) Tələbənin imtahan otağına özü ilə hər hansı bir informasiya vasitəsi (kitab, dəftər, mobil telefon və s.) gətirməsinə imkan verməməlidir. Əgər tələbənin imtahan prosesində əlavə informasiya vasitələrindən istifadə halı müəyyən ləşərsə, bu barədə nəzarətçi NQ rəhbərinə məlumat verərək, tələbəni imtahandan kənarlaşdırır.

- 4) İmtahan otağına daxil olan tələbəni qabaqcadan müəyyənləşdirilmiş kompyuterin arxasında ayləşdirir və imtahanın sonuna qədər həmin kompyuterin arxasında oturmasına nəzarət edir. Tələbənin imtahan zamanı özbaşına yerdəyişməsinə icazə vermir.
- 5) Tələbə imtahanda nizam-intizam qaydalarına riayət etməzsə, onda nəzarətçi NQ rəhbərinə müraciət edib məsələni onunla birgə araşdırır və həmin tələbənin imtahandan kənarlaşdırılması ilə bağlı yekun qərar çıxarılır.
- 6) İmtahan prosesində tələbələrə söhbət etməsinin, mobil telefondan və digər informasiya mənbələrindən istifadəsinin qarşısını alır. İmtahan zamanı ona həvalə olunmuş auditoriyada olan texnikanın düzgün istifadəsinə, qorunub saxlanmasına məsuliyyət daşıyır.
- 7) İmtahanın gedişi prosesində imtahan nəzarətçisi daim hərəkət edərək bütün qrupu nəzarətdə saxlayır. İmtahan bitdikdə sistemli şəkildə tələbələrə auditoriyanı tərk etməsinə təmin edir.
- 8) Tələbənin (əgər test rejiminə daxil olubsa) yerinin dəyişdirilməsi **qəti şəkildə** qadağandır. Yerini dəyişdirilməsi həmin auditoriyanın **nəzarətçi-admininin** səlahiyyəti çərçivəsindədir. Kompyuterdə texniki/proqram problemləri əmələ gələrsə, bu haqda **nəzarətçi-admininə** müraciət olunmalıdır.
- 9) Əgər tələbə "Qara Siyahıya" düşübsə, NQ nəzarətçisi monitora çıxmış kodu Tələbə siyahısında həmin tələbənin qarşısında qeyd edib NQ rəhbərinə məlumat verir.
- 10) Tələbə imtahan verərkən ortaya çıxacaq **İmtahan Problemləri** formasında (bax. **Əlavə_3**) uyğun qeydlər aparılmasına yardım edir:
 - a. Kompüter, şəbəkə nasazlığı zamanı həlli q-mümkün problem yaranarsa, bu zaman **PROBLEMİN MƏZMUNU** qeyd olunmalı və **ŞQ** (Şəbəkə Qrupu) və **AP** (Appelyasiya Qrupu) sahəsi işarələnməlidir.
 - b. Test variantı düzgün formatlaşdırılmayıbsa və bu tələbənin balına təsir edərsə, o zaman, **PROBLEMİN MƏZMUNU** qeyd olunmalı və **TQ** (Test Qrupu) və **AP** (Appelyasiya Qrupu) sahəsi işarələnməlidir.
 - c. Test sualı/sualları düzgün tərtib olunmayıbsa və bu tələbənin balına təsir edərsə, o zaman, **PROBLEMİN MƏZMUNU** qeyd olunmalı və **İQ** (İşçi Qrupu) və **AP** (Appelyasiya Qrupu) sahəsi işarələnməlidir.
 - d. Tələbə qayda pozuntusuna görə imtahan otağından xaric olunursa, o zaman, **PROBLEMİN MƏZMUNU** qeyd olunmalı və **Rəhbər** (VTS-TEST sisteminin Rəhbəri) sahəsi işarələnməlidir.

Appelyasiya Qrupu (AQ)

AQ qrupuna daxildir:

- 1) AQ-nin rəhbəri
- 2) AQ-nin ekspertəri

AQ rəhbərinin vəzifə və səlahiyyətləri:

- 1) Bu və ya digər *ciddi* səbəbdən, imtahanlara buraxılmayan tələbələrin, test müəlliflərinin yazılı ərizəsi əsasında İnformasiya Banklarında dəyişikliklərlə bağlı qərarlar çıxarır. Test Bankında dəyişikliklər yalnız AQ rəhbərinin vizası ilə həyata keçirilir.
- 2) Appelyasiya ilə bağlı İQ, NQ, TQ, ŞQ üzvlərinə bir başa müraciət edə bilər.
- 3) Tələbənin nəticələrinin silinməsi, "qara siyahının" korrektəsi, tələbənin/tələbələrin appelyasiya imtahana buraxılıb/buraxılmaması AQ-nin rəhbəri tərəfindən müəyyən olunur və appelyasiyanın nəticəsi yazılı şəkildə uyğun istismar qruplarına (TQ, NQ, İQ, ŞQ) verilir.
- 4) NQ rəhbərinin vizası olan və AQ-yə yönəlmiş **İmtahan Problemləri** sənədi əsasında appelyasiya ərizələrinə baxır və qərar çıxarır. Bu qərar
 - o bir neçə tələbəni,
 - o bir neçə qrupu,
 - o bir neçə ixtisası əhatə edə bilər
 - o **və**
 - o Uyğun Test Bankının yenidən hazırlanmasına (İQ yerinə yetirməlidir),
 - o Test Variantlarının yenidən hazırlanması (TQ yerinə yetirməlidir) göstərişini verə bilər
 - o **və**
 - o İmtahan zamanı TQ, NQ, İQ arasında və Tələbələr, Tyutorlar, Nəzarətçilər arasında münaqişəli problemlə bağlı VTS-TEST sisteminin istismar qaydaları əsasında qərar çıxarda bilər.
- 5) AQ-nun rəhbəri Appelyasiya İmtahanı təşkil etmək səlahiyyətinə malikdir.
- 6) AQ-nin digər üzvləri üçün treninq və seminarlar keçirir.

AQ-ın ekspertlərinin vəzifə və səlahiyyətləri:

- 1) AQ-nin ekspertləri Sistemin "Hesabat №1", "Hesabat №2", "Hesabat №3", "Şəxsi işə baxmaq" rejimlərində işləmək səlahiyyətinə malikdirlər və bunun üçün, Root Admin tərəfindən, onlara avtorizasiya kodları verilir.
- 2) AQ ekspertləri onlar üçün ayrılmış, şəbəkəyə qoşulmuş kompyuterlərdən istifadə edirlər.
- 3) AQ ekspertləri onlara həvalə olunmuş informasiyanın, kompyuter/kompyuter qurğularının qorunmasına məsuldurlar.
- 4) Appelyasiya ərizəsinin yoxlanılması AQ ekspertinin vəzifəsinə aiddir. Yalnız yoxlanılmış Appelyasiya ərizələri AQ rəhbərinə təqdim olunur.

İşçi Qrupu (İQ)

İQ VTS-TEST sistemi vasitəsilə keçirilən imtahanların sifarişçisi olub, universitetin mövcud tədris/təlim struktur nümayəndələrinin iştirak etdiyi qrupdur.

İQ-na daxildir:

- 1) İQ-nin rəhbəri;
- 2) İQ-nin fakültə nümayəndələri;
- 3) İQ-nin kafedra nümayəndələri;

İQ rəhbərinin vəzifə və səlahiyyətləri:

- 1) VTS-TEST sistemi vasitəsilə keçiriləcək imtahanlar üçün lazım olan zəruri məlumatlarını hazırlayıb, vaxtında uyğun istismar qruplarına çatdırmalıdır. Bu zəruri məlumatlar aşağıdakılardan ibarətdir:
 - a. VTS-TEST standartlarına uyğun test mətnlərinin hazırlanması;
 - b. Sesiya üzrə əsas, aralıq, təkrar və kredit borcu üzrə imtahanlar üçün imtahana buraxılan tələbələrin siyahısı;
 - c. İmtahanların təqvim cədvəllərinin hazırlanması;
 - d. Hər bir imtahan üçün NQ nəzarətçilərinin siyahısının hazırlanması;
 - e. Digər tədris müəssisələrindən köçürülən tələbələrin siyahısının hazırlanması;
 - f. I kursa daxil olmuş tələbələrin siyahısının hazırlanması;
 - g. Bərpa olunan tələbələrin siyahısının hazırlanması;
 - h. Xaric olunmuş tələbələrin siyahısının hazırlanması;
 - i. Akademik məzuniyyətdən qayıtmış tələbələrin siyahısının hazırlanması;
 - j. Kursda saxlanılmış tələbələrin siyahısının hazırlanması;
 - k. Bir ixtisasdan digər ixtisasa köçürülən tələbələrin siyahısının hazırlanması;
 - l. Akademik məzuniyyətdə olan tələbələrin siyahısının hazırlanması;
 - m. Təhsili başa vurmuş tələbələrin siyahısının hazırlanması;
 - n. Universitetdən xaric edilən və ya digər Ali məktəblərə köçürülən tələbələrin siyahısının hazırlanması.
 - o. Fakültə dekanlarının vizası olan tələbələrin İQB (İmtahan Qabağı Ballar) siyahilərini hazırlayır;
 - p. Sessiya imtahanlarının nəticələrini özündə əks etdirən, Rəhbərlik ilə razılaşdırılmış, statistik hesabatları hazırlayır;
- 2) VTS-TEST sisteminin aşağıdakı parametrlərini müəyyən edir:
 - a. test əmsalı;
 - b. imtahan əmsalı;
 - c. test variantlarının sayı;
 - d. bir test variantındakı sualların sayı;
 - e. hər sualdakı cavabların sayı.
- 3) VTS-TEST sisteminin istismar qrupları üçün zəruri məlumatların İQ rəhbərinə vaxtında və tələb olunan formada çatdırılması Rəhbərliyin əmrləri/uyğun strukturların daxili əsasnamələri əsasında tənzimlənir.
- 4) VTS-TEST sisteminin istismar qruplarına gedən bütün məlumatlar İQ rəhbərinin vizası ilə göndərilir.

İQ-nun fakültə nümayəndələri

İQ-nun fakültə nümayəndələri, onların nəzarəti altında olan tələbə kontingentinin VTS-TEST sistemi vasitəsilə imtahanlarını normal verməsi və tələbələrə VTS-TEST struktur vahidləri arasındakı koordinasiyanı təmin etmək üçün müəyyən olunur. İQ-nun fakültə nümayəndələrinin aşağıdakı vəzifə və səlahiyyətləri var:

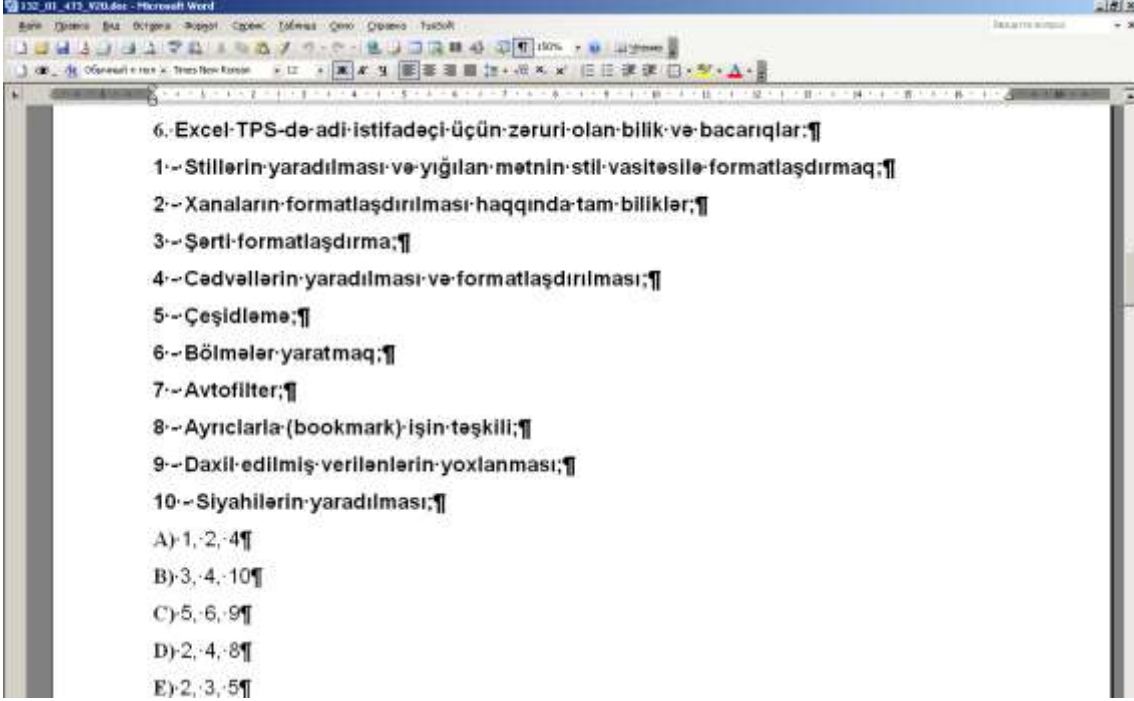
- 1) Fakültə üzrə imtahanlara buraxılan/buraxılmayan tələbələrin siyahısını hazırlamaq, fakültə dekanı və İQ rəhbərinin vizasını əldə edəndən sonra, bu siyahıları NQ rəhbərinə təqdim etmək;
- 2) Fakültə dekanı və İQ rəhbərinin vizası ilə təsdiqlənmiş tələbələrin İQB (İmtahan Qabağı Bal) siyahılarını onlar üçün ayrılmış kompüterlərdən və VTS-TEST-in idarəetmə panelindəki uyğun rejimdən tələbənin şəxsi işinə daxil etmək;
- 3) Əgər imtahan 2 mərhələlidirsə və yazılı aparılırsa, o zaman tələbənin 2-ci mərhələ balını dərhal (gecikmədən) tələbənin şəxsi işinə daxil edir;
- 4) VTS-TEST sisteminin rəhbərinin razılığı ilə ilkin appelyasiyaları aparır. Əgər tələbənin müraciəti appelyasiyanın tələblərini ödəyirsə, o zaman, AQ rəhbərinə yönəlmiş ərizə onun vizası ilə təsdiqlənir;
- 5) İQ rəhbərinin tələbləri əsasında imtahan nəticələrinin statistik göstəricilərini hazırlayır;
- 6) TQ rəhbərinin vizası olan imtahan nəticələrini fakültə rəhbərliyinə təqdim edir;
- 7) İQB və 2-ci mərhələ ballarının vaxtında daxil edilməməsinə, hesabatların vaxtında fakültəyə çatdırılmamasına görə İQ-nun fakültə nümayəndəsi məsuliyyət daşıyır;
- 8) TQ-u imtahan nəticələrinin hesabatlarını (Hesabat №2) gecikdirirsə, bu haqda təqdimat hazırlayıb, İQ rəhbərinə təqdim edir;
- 9) Tələbənin şəxsi işinə daxil etdiyi bütün məlumatlara görə, İQ-nun fakültə nümayəndəsi məsuliyyət daşıyır;

İQ-nun kafedra nümayəndələri

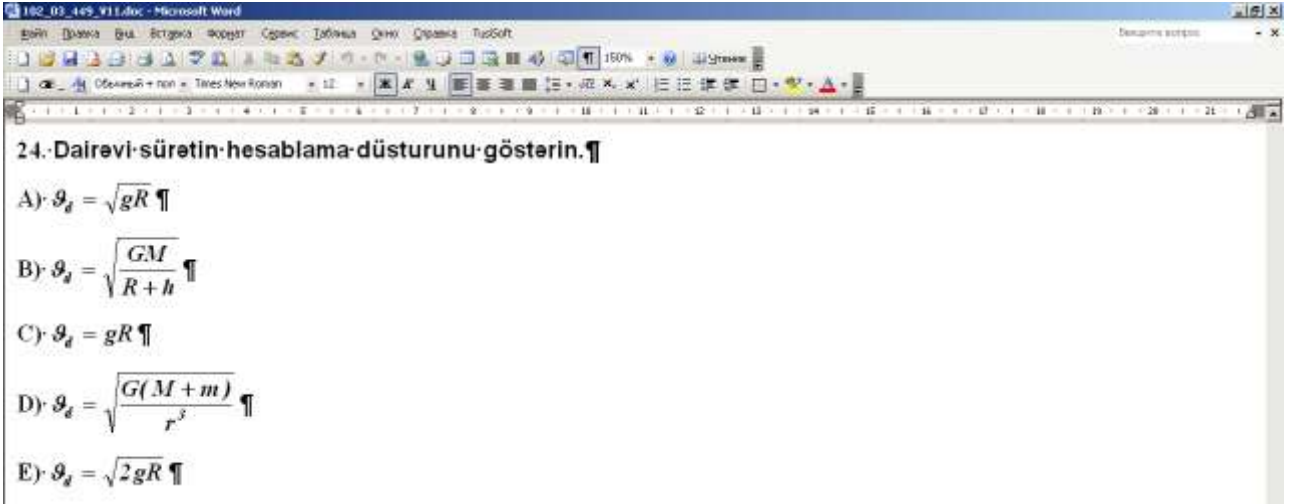
Əlavələr

Əlavə 1: VTS Test standartlarına uyğun MsWord redaktorunda yığılmış mətnlər:

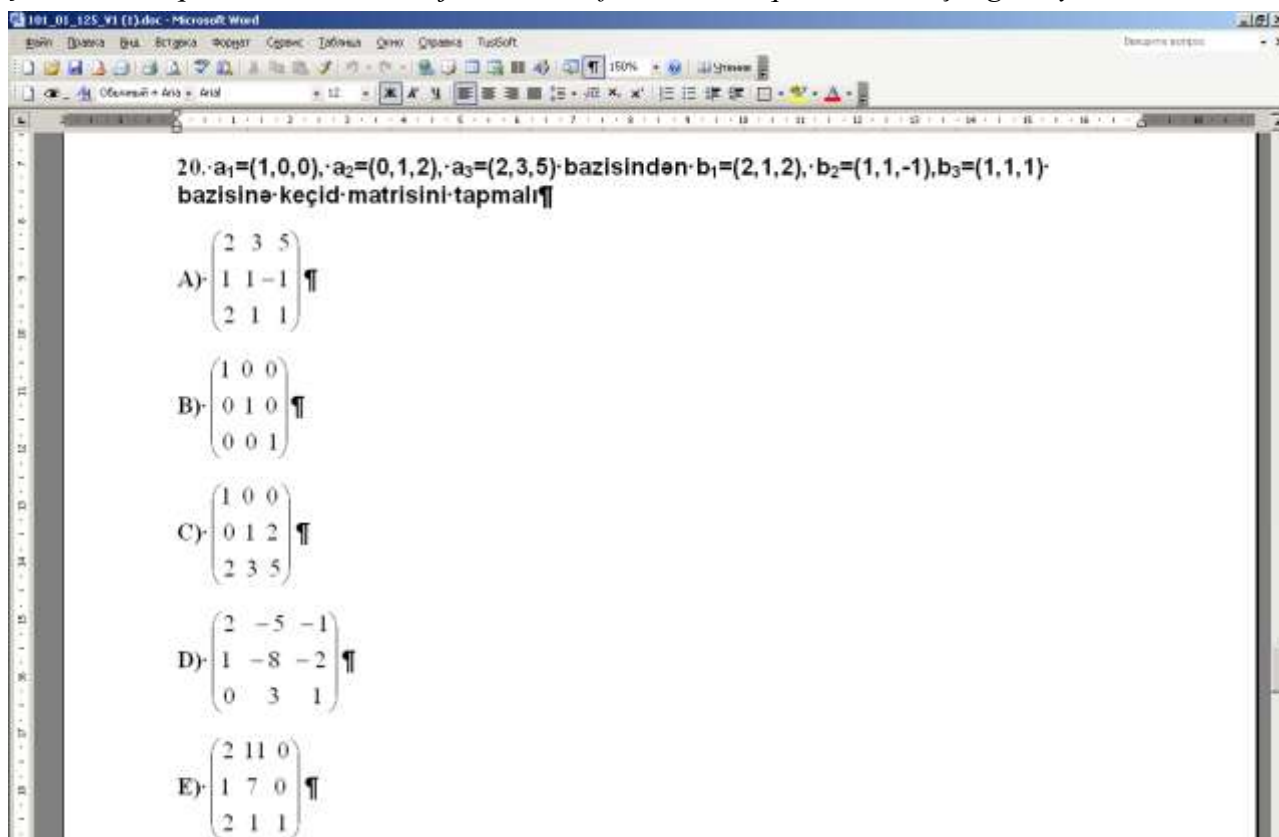
Şəkil 1: *Adi mətni test nümunəsi*

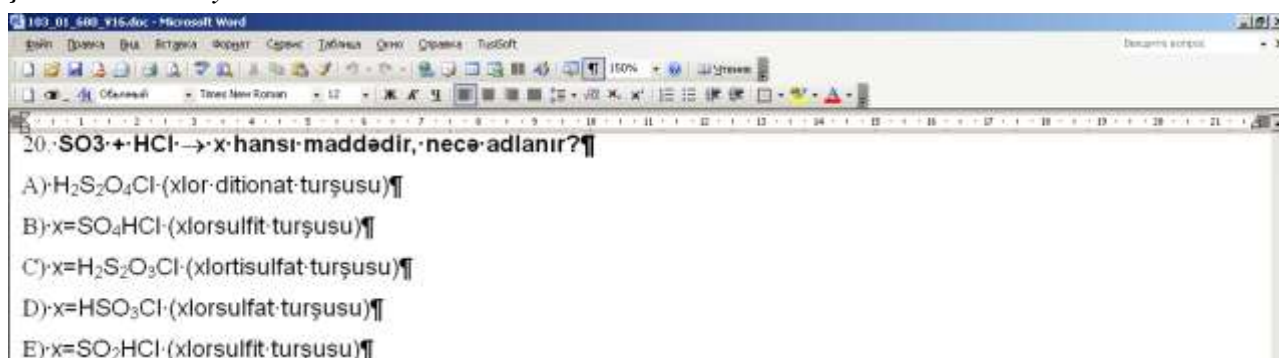
Şəkil 2: *MsEquation 3.0 düstur rejimindən istifadə olunaraq daxil edilmiş riyazi test*

Şəkil 3: MsEquation 3.0 düstur rejimindən istifadə olunaraq daxil edilmiş digər riyazi test

Şəkil 4: Adi kimyəvi test nümunəsi

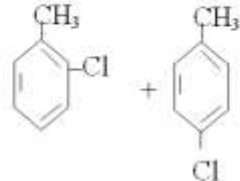
Şəkil 5: Şəkilrejimi vasitəsilə hazırlanmış kimyəvi test nümunəsi

21. Cl-ə aparılan halogenləşmədə, yod nə kimi rol oynayış və reaksiya hansı mexanizm üzrə gedir?

A) $C_6H_5CH_2Cl + NaCN \rightarrow C_6H_5CH_2CN + NaCl$

B)

$C_6H_5CH_3 + Cl_2 \xrightarrow[-HCl]{I_2}$

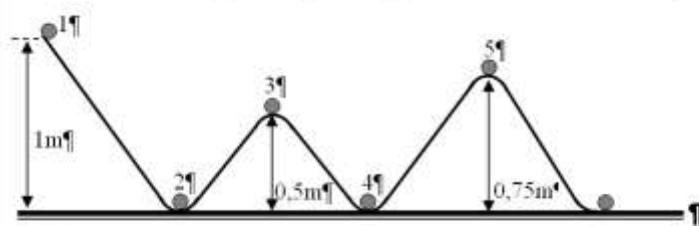
C) $C_6H_5CH_3 \xrightarrow[-HCl]{hv, Cl_2} C_6H_5CH_2Cl \xrightarrow[-HCl]{Cl_2} C_6H_5CHCl_2 \xrightarrow[-HCl]{Cl_2} C_6H_5CCl_3$

D) $C_6H_5CH_2Cl + NaF \rightarrow C_6H_5CH_2F + NaCl$

E) $C_6H_5CH_2Cl + NaOH \rightarrow C_6H_5CH_2OH + NaCl$

Şəkil 6: Şəkilrejimi vasitəsilə hazırlanmış fiziki test nümunəsi

7. Cisim 1 nöqtəsindən sərbəst buraxılır və şəkildə göstərilən trayektoriya üzrə hərəkət edir. Hansı nöqtədə tam mexaniki enerji ən böyükdür (sürtünmə nəzərə alınmır)?

A) 1

B) 3

C) 2 və 4

D) Eynidir

E) 5

VTS-TEST şəbəkə məsələsinin istismanı qaydaları

№	Soyadı, adı, atasının adı	Komp. №-si	Fənn1 bal	Fənn2 bal	Fənn3 bal	Fənn4 bal	Fənn5 bal	Fənn6 bal	Fənn7 bal	Fənn8 bal
28										
29										
30										

Fakultənin dekanı:

İşçi Qrupun rəhbəri:

Nəzarət Qrupunun rəhbəri:

Tarix:

Əlavə 3: İmtahan problemləri

İmtahan problemləri

Tələbənin A.S.A : _____ Testin kodu : _____

Fakültə: _____ Fənn: _____

Tələbənin problemi: _____

Nəzarətçi: Əsaslıdır Əsassızdır Q-müəyyən **Baxmalı:** IQ ŞQ TQ AQ Rəhbər

NQ əməkdaşı (qeyd, imza, tarix): _____

NQ Rəhbəri (qeyd, imza): _____ Balaşov Q.Q.
